

30 let značkařem

TEXT MICHALA JENDRUCHOVA
FOTO ARCHIV KČT

Pavel Přílepek vystudoval ČVUT, léta pracoval na vysokých postech, aby před čtyřmi lety opustil dobře placené místo a vydal se za hlasem svého srdce. Dnes je předsedou Rady značení Klubu českých turistů a také jediným značkařem, který má tuto činnost jako hlavní zaměstnání.

Kdy jste naposledy zabloudil?

To už je hodně dávno. V posledních letech si ani nevybavuji, že bych někde bloudil, protože dneska už člověk nemusí chodit jen s pomocí papírových map, ale pomůže mu aplikace v telefonu. Takže když máte zabloudit, dá to hodně práce. Ale často jsme bloudili za studentských let, když jsme s kamarády chodili po cestách i necestách a různé jsme si plánovanou trasu zkracovali. Vybauji si pár okamžiků, kdy jsme se octli úplně jinde, než kam jsme chtěli dojít, například na východním Slovensku ve vojenském prostoru.

Vy sám ještě používáte papírové mapy?

Používám. Tvrdím jedno. Pro plánování výletu nebo vícedenního pobytu je lepší vzít si papírovou mapu, rozložit si ji na stole, protože lépe vidíte souvislosti. Mapa vám nabízí víc informací, než co dokážete vnímat v mobilním telefonu. Pro samotný terén, kdy už víte, kam chcete jít, je naopak aplikace v mobilu výhodná. Nemusíte řešit orientaci mapy, spolehlivě vás navede mobilní aplikace. Takže já rád kombinuji oba způsoby. Za těch třicet let, co jsem členem Klubu českých turistů (KČT), jsem papírovou mapu ještě neodložil.

Které místo máte nejlépe zmapované?

Určitě můj rodný kraj. Celý život žiju v Táboře. V jeho okolí máme 700 km značených tras. Můžu potvrdit, že jsem prošel každý z těch kilometrů. Minimálně jednou jsem se na každé trase objevil se štětcem a barvami. Obnovoval jsem značení na každé z těch tras.

Jaký to byl pocit namalovat svou první značku?

To si ani nějak nepamatuju. Víím ale, kde byla. Před nádražím ve Veselí nad Lužnicí. A byla zelená. Myslím si, že už tam není, protože okolí se docela dost rekonstruovalo a předělávalo. Ale moje první trasa byla zelená a vedla právě

od nádraží ve Veselí nad Lužnicí, dále k řece Nežárce a končila na hranici tábořského okresu.

Dovedete si užít trasu také jako obyčejný turista, nebo trpíte profesionální deformací a při cestě pořád pracujete?

Určitě jsem tím postižený. To je stejné jako v každé profesi. Ať jdu kamkoliv po značených trasách, v Čechách i v zahraničí, vždy koukám po kvalitě značení. Jak dobře ho značkaři namalovali, jestli je všechno správně, nebo jestli bych jim měl co vytknout.

Zmínil jste zahraničí, jezdíte se tam také inspirovat?

Co se týče značení, tak ne. Do zahraničí jedu za jinými zážitky. Mám rád hory, tak pokud to jde, rád se tam vypravím. To je to, co mě zajímá. Ale značením se tam neinspiroju.

Jak si stojíme v porovnání se zahraničím s kvalitou značek?

Jsme na tom podle mě velmi dobře. O českém systému značení se hovoří jako o jednom z nejlepších. Je jednoduchý, srozumitelný a jednotný v rámci celé republiky. Když přijдете kamkoliv v Čechách, narazíte na stejné značky, stejné směrovky, stejný způsob značení. Třeba v Německu sice mají dobré značení, ale chybí jednotný systém v rámci celé země. Jsou tam různé typy značek, směrovek, každá oblast si značí po svém. My máme třeba zásadu, že každá značka je stejně veliká. To v alpských zemích neplatí.

Co při vaší práci dostane nejvíc zabrat kromě nohou? Žáda? Ruce?

Samozřejmě je to o nohách. Ale máte pravdu, náročnější je to i na ruce, protože s sebou neseme další vybavení, například dřevěný nosič, v kterém máme skleničky s barvami. Kromě barev a štětců s sebou nosíme ještě další nářadí, které potřebujeme. Zahradnické nůžky, pilku, kartáč, a taky škrabku na barvu, když potřebujeme starou značku seškrábnout.

Kolik máte značkařů?

S pěšími trasami nám pomáhá více než 1800 značkařů. Všechno jsou to dobrovolníci, dělají to po práci, ve svém volném čase. Chodí vždy ve dvojicích a během jedné výpravy projdou tak pět až sedm kilometrů značené trasy. Ale nachodí toho mnohem víc, protože to není jen o tom, že by prošli těch sedm

kilometrů. Značky jsou v obou směrech, takže přecházejí ze strany na stranu, vracejí se zpátky, protože když se ohlédnete, zjistíte třeba, že jste nějakou značku přehlédli. Nebo přijдете na rozcestí, kde je vykácený strom a značky tam chybějí. Tak potřebujete místo obhlédnout a prozkoumat terén, aby vše bylo dobře označeno v každém směru.

Daří se vám shánět nové pomocníky? Máte své nástupce? Říká se, že mladí jsou líní.

Překvapivě se v poslední době naše základna omladila. Struktura lidí, kteří chodí na školení značkařů, se mění a mládne. Jejich věkový průměr se snížil, mnohdy jsou ve věku kolem dvaceti let. Bývaly doby, kdy se nám hlásili spíše lidé, kteří právě odešli do důchodu a hledali smysluplné trávení volného času. Značkaření jim přišlo jako vhodná činnost. Dnes mají zájem i mladí lidé. Jsem za to rád.

Vy sám jste měl turistiku v krvi od dětství?

Dá se říci, že mě to víceméně vždycky lákalo. Vedli nás k tomu rodiče. Oba byli učitelé, a tak jsme prázdniny věnovali poznávání. Jeli jsme někam na výlet – do přírody, na hrady a zámky, a když už jsme někde byli, tak jsme se šli projít. Byl jsem v tom vychován. Členem klubu jsem se pak stal na gymnáziu. A s některými kamarády z té doby se setkáváme dodnes. Značit trasy jsem začal až později. Loni to bylo třicet let, co jsem namaloval svou první značku.

Dovedl byste spočítat, kolik jste za tu dobu nachodil kilometrů?

To spočítat nedokážu. Měl jsem období, kdy jsem si evidoval výlety. Za sedm dní jsme nachodili i přes tři sta kilometrů. Za rok jsem jich ušel kolem tisíce. Ale po čase jsem s tím přestal, dneska

už to nesleduju. Taky toho nachodím daleko méně než dřív.

Máte krokoměr?

Nemám. Měl jsem hodinky, které mi měřily kroky, ale pak jsem to zahodil.

Která česká trasa je podle vás nejnáročnější?

Nemůžu asi hovořit konkrétně. Ale obecně to bývají trasy, které vedou z údolí na hřeben hor. Následná hřebenovka už tolik náročná není, i když během několika hodin uděláte velké převýšení, protože chodíte nahoru a dolů. Když se ale vychází z údolí, tak taková cesta bývá nejnáročnější.

A vaše nesrdečnější záležitost?

Mně se vždy líbilo na Šumavě. Také mám rád Vysočinu. Úžasná je oblast České Kanady. Rád se tam vracím.

Co na vaši vášeň říká rodina?

Velkou radost ze mě doma nemají. K tomu, co dělám, se váže spousta práce o víkendech, protože když školíme dobrovolné značkaře, kteří přes týden pracují, tak pro ně musíme udělat školení prioritně ve dnech volna.

Jaké vlastnosti by měl mít značkař?

Měl by mít fyzickou kondici, být trochu manuálně zručný, aby značky k něčemu vypadaly. Měl by mít základní orientační smysl, cit k přírodě, protože se pohybuje v krajině, a jelikož potřebujeme, aby značky byly dobře vidět, někdy do přírody musíme zasáhnout. Ustříhnout nízko rostoucí větve, oříznout nějaký nálep. Vše je potřeba dělat s citem, abychom víc neuškodili. Zájemce o značkaření se v tom snažíme školit.

Vzniká aktuálně nová trasa?

Každý rok vznikne něco přes sto kilometrů nových tras. Mají je na starosti naši krajští značkaři. Teď se třeba otevřela obnovená trasa – Hřebenovka, přes České Švýcarsko. To je nejžhavější novinka.

Jak se plánují nové trasy?

Buď dostaneme podnět zvenčí, nebo od turistů z našeho klubu. Případně značkaři při pohybu v terénu odhalí nějaké místo, které se nyní stalo zajímavým. Například dnes se spousta lesů vykácela kvůli kůrovci, čímž se objevila místa s krásnými výhledy. Může to být například skalka uprostřed lesa, z níž je teď nádherný výhled do okolí. A stojí za to ji zahrnout do turistické trasy.

Musíte kvůli značení shánět povolení?

Pokud zřizujeme novou trasu, tak ano. To sháníme vlastníky pozemku. Ale když v lese potřebujeme namalovat značku na strom, tak ne. Je dané, že na stromy můžeme malovat. Stromům značka nijak neškodí. V případě směrovky je to jiné, umísťujeme je na stromy na dřevěných lištách, nebo je dáváme na speciální nosný prvek, tzv. směrovník, který si přivezeme.

Když lesníci potřebují konkrétní strom pokácet, dávají vám vědět?

Lesníci nám nemusejí dávat vědět. Často se nám ale stane, že nám volají soukromí vlastníci, že mají u své nemovitosti strom s turistickou značkou, který je ale uschlý a potřebují ho pokácet. Tak se ptají, jestli se značkou něco uděláme. My tam vyšleme někoho ze značkařů, aby místo prověřil a značku namaloval jinam.

Letos slaví Klub českých turistů 135 let. Co to pro vás znamená?

Je to obrovský kus historie. Protože KČT je jedním z nejstarších spolků v rámci republiky. Ta tradice je ohromná. Je to pro nás možnost ohlédnutí se zpátky k zakladatelům a vnímat, jak se v průběhu let turistika vyvíjela. I v dobách, kdy nebylo možné cestovat, turistika tady v českých zemích fungovala na velmi dobré úrovni.

První trasa tenkrát vedla ze Štěchovic na Svatojánské proudy. Proč právě tam?

To má poměrně jednoduché vysvětlení. Centrum KČT bylo v Praze a zájem o výlety byl převážně v okolí Prahy. KČT vznikl v roce 1888 a už o rok později vznikly první trasy. Svatojánské proudy byly pro Pražáky první výletní zastávkou. Dala se takto spojit pěší trasa s výletem lodí. Tato cesta už zanikla, protože vznikla kaskáda přehrad na Vltavě, Svatojánské proudy jsou pod vodou a část té trasy také. Když ale půjdete ze Štěchovic, narazíte na její repliku.

V tomto případě je logické, že zanikla. Z jakých dalších důvodů zanikají trasy?

To je různé. Často proto, že se je snažíme ze silnic dostat na alternativní cestu, pokud možno polní nebo lesní. Když se podaří dohodnout s vlastníky, tak je ze silnice překládáme na přijatelnější místa. Někde je rušíme, protože vedou mezi vesnicemi po silnici a dá se tam dojet bez značení.

Která trasa je ze všech nejkratší?

To se asi nedá přesně určit, protože to se asi nedá přesně určit, protože na krátkou trasu zase navazuje jiná. Krátké bývají odbočky. Třeba na Šumavě v hřebenové trase jsou v některých místech krátké cesty, které propojují naši síť se sítí v Německu.

V dnešní době se mnoho lidí zajímá o zdravou chůzi a zdravotní benefity. I vy jdete s dobou a začali jste budovat zdravé stezky. Můžete je představit?

Jednou z myšlenek KČT je šířit zdraví. Zastáváme názor, že chůze je pro člověka nejzdravější a nejpřirozenější pohyb. Tak jsme přišli s projektem ‚Pěšky pro zdraví s KČT‘ a součástí je i vytipování tras, které splňují přesné podmínky. Mělo by se po nich turistům dobře chodit, mělo by na nich být co nejméně tvrdého povrchu a měly by vést co nejvíc přirozeným přírodním terénem. Taky by měly být pestré a nabízet i možnost poznání. My je teď vytipujeme a chceme je postupně představovat veřejnosti jako takové TOP trasy. Měly by to být jakési perličky splňující vyšší kritéria.

A už nějaké jsou?

Zatím je vyhledáváme. Ale máme jednu trasu, která splňuje ještě přísnější kritéria. Je to jediná trasa v ČR s mezinárodním certifikátem ‚Leading Quality Trails Best of Europe‘ a zařadila se tak mezi pětadvacet nejlepších tras v Evropě. Vede kolem Lužnice z Plané nad Lužnicí přes Tábor a Bechyni do Týna nad Vltavou.

Jak se uděluje takový certifikát?

Nejdříve uděláme důkladnou prohlídku trasy, jestli splňuje daná kritéria. Některé úseky jsme museli upravit, přesunout atd. Pak se žádá o certifikaci. Přijede člověk, který ji projde a udělí nebo neudělí certifikát. Teď se snaží-

me, abychom získali certifikát na část Hřebenovky, která vede přes České Švýcarsko. Věříme, že se to podaří.

Práce máte před sebou hodně. Máte před sebou i nějaký nesplněný turistický sen?

Mám. A nevím, jestli se mi to ještě podaří. Před lety jsme byli připraveni, že vylezeme na Mont Blanc. Měli jsme potrénovalo i aklimatizováno. Přijeli jsme do francouzského Chamonix po týdnu pobytu v Alpách, kde jsme zdolali kopce přes tři i čtyři tisíce metrů vysoké. Chtěli jsme to završit Mont Blancem, ale nepřálo nám počasí. Tak si říkám, že dodnes mám v Chamonix batoh připravený na tuto výpravu, ale nevím, jestli se mi to někdy podaří.

Co vám turistika dala a vzala?

Dala mi spoustu zážitků a přátel, s kterými jsme si užili krásné chvíle, když jsme jezdili po horách. Turistika mi kupodivu nedala manželku, s tou jsme se setkali při jiné příležitosti. Ale naštěstí chodila vždycky ráda. Dnes už toho spolu bohužel tolik nenachodíme, protože ona pořádá tábory pro děti, takže hlavně před prázdninami míváme každý jiný pracovní program. Ale jestli mi něco turistika vzala, tak možná čas. Spoustu toho volného trávím značením tras. Ale můžu říct, že se mi koníček stal povoláním a to je asi největší štěstí. ■

Zajímavosti:

- V ČR máme 44 tisíc km pěších značených turistických tras
- Čtvrtinu z nich je potřeba zmodernizovat.
- Více než 40 tisíc silničních cyklotras, z toho 10 a půl tisíce km jich je dálkových, 30 tisíc km regionálních a místních.
- Dále je vyznačeno: 3860,5 km pásových terénních cyklistických tras
- 556,6 km lyžařských tras značených lyžařskou značkou
- 2800 km jezdeckých stezek
- 149 vozíčkářských tras
- Na trasách je vyvěšeno 74 531 směrovek a tabulek
- Na cestách je instalováno 3941 směrovníků a 1408 nástěnných map.
- V loňském roce KČT obnovil více než 15 tisíc turistických tras.
- Se vším KČT pomáhalo 1866 značkařů, kteří odpracovali téměř 63 tisíc hodin.
- KČT proškolil 104 nových značkařů.

Zdroj: tisková zpráva KČT